

Linnéa Koré

Doktorand i romanska språk, Institutionen för Språk och Litteraturer

Abstrakt till grammatikfestivalen 24 mars 2023

Målgrupp: (o)intresserad allmänhet

”Plakamblala!!”, dvs. språket är vårt!

De allra flesta samhällen eller nationer på vår jord har vad man kan kalla ”språkvårdande” institutioner av olika slag, åtminstone om man räknar modern skolgång som en sådan institution. Vissa samhällen, som till exempel det franska, har mycket utvecklade (eller ska vi säga invecklade) mekanismer för språkvård. Den Franska Akademien är som ett heligt prästerskap vars ord är ungefär som lag i Frankrike, och Akademiens uppdrag (ska man förresten skriva Akademien eller Akademin?) är, som de själva uttrycker saken att ”försvara det franska språket”. Från vad?, kan man undra. Det är naturligtvis så att all förändring och alla uppfinningar i franskan som kommer från gemene man, vanliga språkanvändare (vågar vi säga pöbeln, eller är det för vulgärt nu när vi ändå talar om det franska hovets språk?, för så är det faktiskt, standardfranskan har till stor del sitt ursprung i den lilla dialekt som kungens entourage använde sig av), sådan förändring anses vara något dåligt, ja till och med ett allvarligt hot mot det vackra franska språket, La Langue de Molière. Skriver Franska Akademien språket som gåva till dess användare?

Om vi bara gick tillbaka 500 år i tiden, till 1523, så hade vi kunnat säga att aldrig i mänsklighetens historia, vi snackar om cirka 200 000 års tid, så har språk fungerat på detta sätt, möjligtvis för en extremt liten elit men för övriga har språk skapats muntligt av deras användare, och förändrats med varje ny generation. Som språkvetarna Maria Candea och Laélia Véron (2019: 41) uttrycker saken: standardfranskan är inget annat än en ideologi om vilken språkanvändning som är den ”bästa”. Men standardfranskan är inte mer logisk än något annat språk. Och ligger inte skönhet i betraktarens ögon? Ulf Teleman (2013), också han språkvetare, säger något intressant apropå språkvårdande ideologier och attityder: ”[d]et som kan göra ideologierna och attityderna svårgräpbara är att de inte bara tar sig uttryck i öppna deklARATIONER utan också i dolda, kanske omedvetna värderingar” (s. 24).

Detta är en sociogrammatisk ”fallstudie”, dvs. en undersökning av en enda förekomst – i det här fallet en enda talare i ett enda samtal, som ägde rum på ett snabbköp i Elfenbenskusten 2016. Talaren är en kille i 20-årsåldern och det är troligen så att de flesta skulle betrakta honom som udda och speciell där vid kassan, där han köper en öl samtidigt som han konsumerar den och simultant talar med kassörskan om bland annat sina impotensproblem. Något annat som utmärker honom är hans grammatik: den är något helt annat än La Langue de Molière. Till exempel undviker han att använda artiklar, så han säger i början ”a donc donc c’est rang?” ’a så så är det kö’. Standardfranskan måste ha någon form av artikel mellan ”c’est” och ett substantiv. Dessutom leker han ordentligt med grammatiken vid ett tillfälle då han använder ett substantiv, inlånat från språket Jula, som verb. Höjden på motståndet mot standardfranskan är när han yttrar nonsensspråk, ”plakamblala!!”. Det säger allt: språket är vårt.

Linnéa Koré

Doktorand i romanska språk, Institutionen för Språk och Litteraturer

Abstrakt till grammatikfestivalen 24 mars 2023

Målgrupp: (o)intresserad allmänhet

Referenser

Candea, Maria & Véron, Laélia (2019). *Le français est à nous ! Petit manuel d'émancipation linguistique*. Paris: La Découverte.

Teleman, Ulf (2013). *Tradis och funkis: svensk språkvård och språkpolitik efter 1800*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.